

Anna Janina Sobolewska

"Lata 1949-1955 w doświadczeniach krytyki literackiej", Marian Stępień, "Miesięcznik Literacki", nr 5 (1974) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 18/1 (55), 279

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) STĘPIEŃ Marian: Lata 1949-1955 w doświadczeniach krytyki literackiej. "Miesięcznik Literacki" 1974 nr 5 s. 53-61.

Praca jest próbą opisu świadomości krytycznoliterackiej w latach 1949-1955 na podstawie tekstów takich, jak recenzje, referaty, artykuły krytyczne, autokomentarze pisarzy. Autor wydobywa antynomie funkcjonujące w ramach życia literackiego w tym okresie, m.in. napięcia między twórczością pisarską a dominującą rolą krytyki, sprzeczności między postulatem naukowej obiektywności a arbitralnością sądów krytyka, między rzeczywistą współczesnością a wąskim pojmowaniem współczesnej tematyki przez krytykę. Inna antynomia - między współczesnością a panegiryzmem - wywołała określone odruchy obronne pisarzy, przede wszystkim werbalizm. Autor dochodzi do wniosku, że logiczną konsekwencją tych sprzeczności mogła być tylko rezygnacja z twórczości literackiej na rzecz bezpośredniego działania.

BP/55/91

A.J.S.

(II) STĘPIEŃ Maria: Maria Dąbrowska w Polsce Ludowej. Szkic problematyki. "Puch Literacki" 1974 z. 4 s. 203-214.

Artykuł rekonstruuje stosunek Marii Dąbrowskiej do polityki kulturalnej po 1945 r. Powiązaniami z międzywojennymi koncepcjami spółdzielczości (zwłaszcza zaś z poglądami Edwarda Abramowskiego) wyjaśnia autor fakt, iż Dąbrowska podjęła u progu Polski Ludowej rolę "współgospodarza" nowej rzeczywistości, paradoksalnie trudniejszą od dwu pozostałych ról - "gości pożądanych" i "mniej pożądanych", jakie stały przed pisarzami wkraczającymi w świat Polski powojennej. Autor analizuje także przesłanki krytycyzmu pisarki wobec polityki kulturalnej sprzed 1956 r. (niechęć do panegiryzmu wobec współczesności, obstawanie przy swoistości praw literatury). Interpretując rozmowę z diabłem ze "Szkiców z podróży" oświetla postawę Dąbrowskiej wobec spraw kraju - postawę suwerenności intelektualnej "człowieka myślącego".

BP/55/92

M.P.